

Creatieve lessen Kinderboekenweek 2021

Thema: Worden wat je wil



GROEP 1-2

BOEK: **Dit is voor jou**

AUTEUR EN ILLUSTRATOR: Sanne te Loo

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: kunstenaar

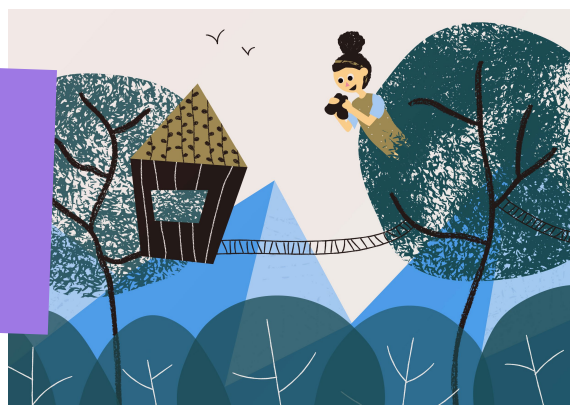
GROEP 3-4

BOEK: **Tim de kleine boswachter**

AUTEUR: Jan Paul Schutten & Tim Hogenbosch

ILLUSTRATOR: Emanuel Wiemans

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: boswachter



GROEP 5-6

BOEK: **Baas van de wereld**

AUTEUR: Pieter Koolwijk

ILLUSTRATOR: Elly Hees

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: baas van de wereld

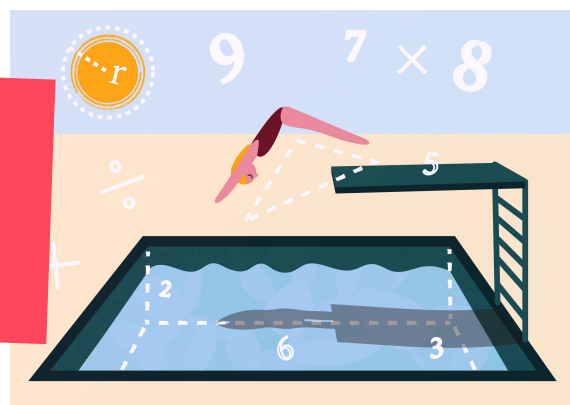
GROEP 7-8

BOEK: **Rekenen voor je leven**

AUTEUR: Edward van de Vendel & Ionica Smeets

ILLUSTRATOR: Floor de Goede

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: leraar



Worden wat je wil

De Kinderboekenweek geeft kinderen toegang tot de verbeeldingskracht van taal. Stimuleer die verbeeldingskracht met dit gratis lespakket rond het thema Worden wat je wil.

Elke les koppelt een thematitel aan een beroep en een creatieve opdracht. De lessen vormen samen een project voor de hele school dat niet alleen draait om het plezier in lezen maar ook om het ontwikkelen van de eigen creativiteit.

Deze handleiding en de bijbehorende instructie filmpjes vind je op:

www.kunstgebouw.nl/wordenwatjewil

Deze lessen worden je aangeboden door Kunstgebouw, Erfgoedhuis Zuid-Holland en Probiblio. De lessen zijn in opdracht gemaakt door Arinda Vrolings. De illustraties bij de lessen zijn gemaakt door Annelies Suyker.

TIP: Vul dit lespakket aan met een les over een verfilmd kinderboek van onze partner Filmhub Zuid-Holland. Deze vind je ook op de site. Of ga direct naar deze [link](#).

We wensen jullie een inspirerende Kinderboekenweek!

Heeft **jouw klas** supergoed haar best gedaan? Zet een foto van het resultaat op de socials met **#creatiekbw** en maak kans op een mooie **prijs!**

ENQUÊTE

Wat vind je van dit lespakket? Wat werkt goed en wat kan er beter? Wij horen het graag! Vul **de enquête** in op de site. Onder de respondenten verloten we 10x de **dichtbundel Supperguppie** van Edward van de Vendel.

Les voor groep 1-2

BOEK: **Dit is voor jou**

AUTEUR EN ILLUSTRATOR: Sanne te Loo

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: kunstenaar



Omschrijving les: “Het grootste geschenk dat een kind kan krijgen is een plekje voor zichzelf ...” De hoofdpersoon in dit boek krijgt deze ruimte bij de oude kunstenaar Anselmo. De leerlingen gaan, net als de hoofdpersoon, werken aan een groot gezamenlijk kunstwerk. Als leerkracht neem je de rol in van de kunstenaar uit het boek om de leerlingen op weg te kunnen helpen. Door de week heen wordt er steeds door verschillende leerlingen aan het schilderij gewerkt en groeit het kunstwerk.

TIJD: 50 minuten (verdeeld over de week)

RUIMTE: Klaslokaal + een vrije muur (kan ergens anders in de school zijn).

MATERIAAL:

- Boek: Dit is voor jou
- Instructiefilmpje op www.kunstgebouw.nl/wordenwatjewil (zorg dat je zelf vooraf het filmpje bekeken hebt)
- Stukje houtskool of een potlood waarmee je als leerkracht een schetsmatige opzet kunt maken
- Diverse kleuren plakkaatverf
- Bakjes om de verf in te doen
- Kwasten of penselen (neem voor de variatie eventueel ook brede verfkwasten die door huisschilders gebruikt worden)
- Enkele schorten
- Groot stuk papier (liefst groter dan de kinderen zelf, bijvoorbeeld een behangrol)
- (Papieren) doekjes of een oud bakje om de kwasten in af te smeren
- Schilderstape of breed plakband

Deze les sluit aan bij:

- Kerndoelen Kunstzinnige oriëntatie
- Kerndoelen Oriëntatie op jezelf en de wereld

STAP 1: Oriënteren – Waar gaat het boek over?

TIJD: 10 minuten

Lees en bekijk het boek *Dit is voor jou* met de leerlingen.

Samenvatting: De hoofdpersoon in dit boek ontmoet een oude man, Anselmo, die net als hij van schilderen houdt. Het is zelfs zijn beroep. De man is heel vriendelijk, de jongen mag hem zelfs helpen met een groot schilderij! Hij krijgt van Anselmo ook de ruimte om zelf iets te maken. Wanneer de oude man moet verhuizen, zorgt hij ervoor dat de jongen ook bij de nieuwe mensen die in zijn huis gaan wonen, nog steeds een plekje houdt om te kunnen schilderen.

TIP

Op de **website** van uitgeverij Lemniscaat is onder 'inkijkfragment' het eerste hoofdstuk van dit boek te vinden.

Bekijk samen de afbeelding van het atelier van Anselmo in het boek of op het **digibord** en vraag de leerlingen wat ze er allemaal kunnen ontdekken.

- "Waarom was het zo'n bende in de werkruimte bij Anselmo?"
- "Waarom vond Anselmo dat niet erg volgens jullie?"
- "Wat denken jullie dat de jongen van Anselmo heeft geleerd?"
- "Het boek heet 'Dit is voor jou...'. Wat krijgt de jongen?" Ruimte om zelf dingen te schilderen.
- "Wie van jullie heeft er ook ruimte om zelf dingen te maken en wat maak je daar dan?"
- "Hoe heet het beroep van Anselmo?" (Kunst)schilder, kunstenaar.
- "Ken je andere kunstenaars? Heeft iemand een kunstenaar in de familie?"
- "Waar kun je schilderijen en kunstwerken gaan bekijken?" Museum, tentoonstelling
- "Wie is daar wel eens geweest?"

TIP

Bezoek een museum of tentoonstellingsruimte in de buurt om schilderijen te bekijken. Of wellicht is er een grote muurschildering dichtbij school. Haal boeken met kunstwerken in de klas waar leerlingen, net als de jongen in het boek, in kunnen kijken.

EXTRA OPDRACHT 5 minuten

Uitbeelden:

"Zullen we eens uitbeelden hoe dat eruitziet: schilderen? Doe maar mee in de lucht." Maak grote en kleine schilderbewegingen.

Oriënteer vanuit hier verder met inbreng uit de groep, geef beurten:

"Wat doe jij het liefste?", "Zou dat later je beroep kunnen worden?", "Wat zou je dan nog moeten oefenen?", "Doe maar voor en dan oefenen we allemaal mee!" Eén leerling verzint en begint, daarna doe je samen met de rest van de klas de bewegingen mee.

STAP 2: Onderzoeken – Werken aan iets groots: we maken samen een plan
TIJD: 15-20 minuten

Zorg dat een wand beplakt is met stevig papier of behang, waarop getekend en geschilderd kan worden.



Vertel: “Anselmo en de jongen maakten een groot schilderij van een land ver weg. Een bijzondere omgeving die leek op een oerwoud. Een plek waar Anselmo veel van hield.”

Bekijk nogmaals de twee prenten in het boek die hier over gaan. Eerst de pagina’s met de grijze schets (en de tekst: “Hier ben ik mee bezig.”) en dan de volgende bladzijdes met het jungle-achtige schilderij waar ze samen aan werken (met de tekst “ik dacht dat het altijd zo zou blijven.”)

Leg uit: “De schilder maakte eerst een schets, een tekening, van alles wat hij in zijn kunstwerk zou willen zien. Daarna ging hij pas schilderen.”

Wijs de leerlingen erop dat in de tweede afbeelding al bijna overal kleur geschilderd is en dat Anselmo en de jongen er nog kleine dingen, details, aan toevoegen.

Als leerkracht neem je de rol van leermeester/kunstenaar aan. “Wij gaan nu ook samen een kunstwerk van een land ver weg maken. Hoe zou dat eruit kunnen zien?” Het mag natuurlijk een fantasierijk schilderij worden. Geef de ruimte aan bijzondere en ongewone ideeën!

Schets wat de leerlingen noemen met een zacht potlood of houtskool op het grote papier aan de wand en vul aan met eigen suggesties. Teken verdeeld over het hele oppervlak en maak nog niet te veel details. Vertel tijdens het schetsen steeds wat je aan het tekenen bent. Bijvoorbeeld: “Ik maak nu de lange nek van de giraffe.” “Deze driehoek wordt een tent.”

De leerlingen gaan in groepjes dit alles in de volgende stap al schilderend verder uitwerken en aanvullen.

Alternatieve werkwijze: wanneer er in school geen ruimte is voor een groot schilderij op de muur kunnen de leerlingen individueel of in kleine groepjes werken op grote losse vellen papier. Werk met dubbele pagina's, zoals in het prentenboek, die eventueel al aan elkaar geplakt zijn met tape. Die kunnen dan uiteindelijk allemaal worden samengevoegd tot een groot boek!

STAP 3: Uitvoeren - in kleine groepjes werken aan het grote kunstwerk
TIJD: 15 minuten per groepje (neem het bijvoorbeeld als activiteit op in een circuit met andere taken)

De leerlingen kruipen nu zelf in de huid van een kunstenaar. Bekijk samen **dit filmpje** met tips over werken met verf.

Zet enkele bakjes verf klaar met één of meer kwasten per kleur. Meng eventueel wat wit bij kleuren om wat minder verzadigde tinten te krijgen en meer variatie.

Laat de leerlingen werken op hun eigen niveau. Bijvoorbeeld: jonge leerlingen werken met brede kwasten aan het vullen van grotere oppervlaktes en oefenen zo de grove motoriek. Oudere leerlingen trekken lijnen over, werken met fijnere kwasten en voegen details toe. Zij oefen zo de fijnere motoriek.

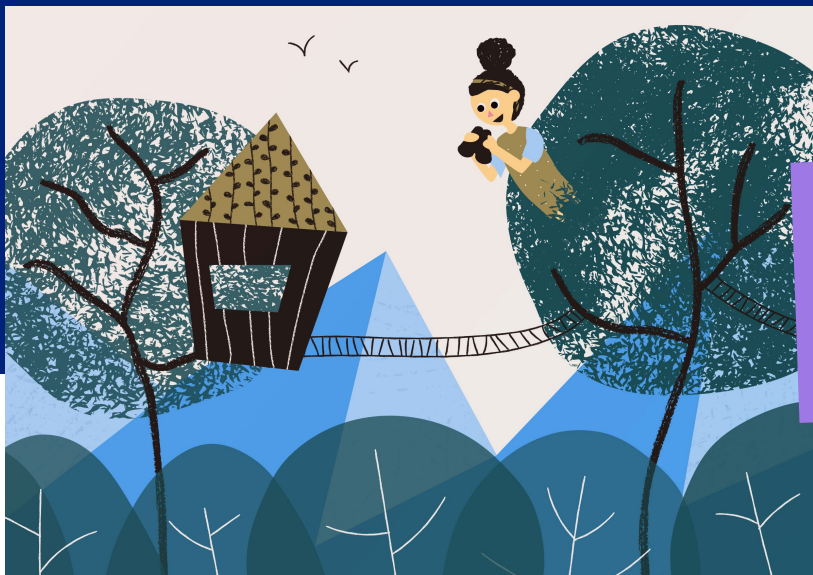
Zet eventueel een bank of stevige tafel neer zodat leerlingen, al zittend op hun knieën of staand (met toezicht), kunnen werken aan het bovenste stuk van de schildering op de wand. Werk steeds kort even mee aan het kunstwerk en help de leerlingen op weg. Zo kunnen zij leren van de manier waarop jij werkt en omgaat met de materialen. Herinner de leerlingen daarnaast aan wat ze gezien hebben in de instructiefilmpje.

Neem af en toe een kijkje van een afstand met de leerlingen. *“Waar verdient het werkstuk nog wat extra aandacht?”* Beschilder zelf de lege plekken waar leerlingen lastig bij kunnen. Probeer door te gaan totdat het hele schilderij van verf is voorzien.

STAP 4: Evalueren - Samen kijken naar wat er gemaakt is
TIJD: 5-10 minuten

Bespreek: *“We hebben allemaal meegeholpen. Kijk maar eens goed hoe het uiteindelijk geworden is. Er is een schilderij van een bijzondere plek ontstaan. Wat zou jij gaan doen als je naar deze plek kon reizen?”* Geef enkele leerlingen de beurt om hun verbeelding bij het werkstuk te laten verwoorden en wijs hierbij de genoemde elementen in het schilderij aan.

Tot slot: *“Wie zou er later kunstenaar willen worden? Waarom? Stel je voor dat jij nu op jouw eigen kamer een hele muur mag beschilderen ... Wat zou je daar dan maken? En met wie zou je dat samen willen maken? Waarom?”*



Les voor groep 3-4

BOEK: **Tim de kleine boswachter**

AUTEUR: Jan Paul Schutten &

Tim Hogenbosch

ILLUSTRATOR: Emanuel Wiemans

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: boswachter

Omschrijving les: Tim is gek op het bos en buiten zijn. Hij is eigenlijk al bijna een boswachter, net als zijn vader. In één van de verhalen in het boek wil Tim een hut bouwen in het bos. Daar treft hij Tippi, een meisje dat net hetzelfde plan had. Ze besluiten samen te werken. De leerlingen gaan in deze les ook samen een hut bouwen, maar dan in het klein. Daarvoor gaan ze eerst op verkenning en verzamelen ze materialen tijdens een wandeling.

TIJD: 60 minuten (liefst verdeeld over twee dagen)

RUIMTE: Klaslokaal en een groene omgeving buiten

MATERIAAL:

- Boek: Tim de kleine boswachter
- Instructiefilmpje op www.kunstgebouw.nl/wordenwatjewil (zorg dat je zelf vooraf het filmpje bekeken hebt)
- Zakje per leerling om materialen in te verzamelen
- 1 Fotocamera (kan van mobiele telefoon of tablet zijn)
- Tijdens het eerste deel van de les verzamelen de leerlingen buiten natuurlijke materialen voor de mini-hut: denk aan takjes, bladeren, rietstengels, dennenappels en dergelijke
- Verzamel zelf vooraf daarbij passende materialen: denk aan satéprikkers, ijsstokjes, luciferhoutjes, (eier)dozen en stukjes karton en timmerhout, touw, klei (handzame homp klei per twee leerlingen), kurk etc.
- Verbindingsmaterialen zoals stukjes ijzerdraad en eventueel hamer met spijkers, (haal lijm en plakband alleen tevoorschijn wanneer er geen andere mogelijkheden zijn)
- Stuk karton ± A4-formaat per tweetal leerlingen (als basis voor de mini-hut)
- Ruimte om de werkstukken neer te kunnen zetten

Deze les sluit aan bij:

- Kerndoelen Kunstzinnige oriëntatie
- Kerndoelen Oriëntatie op jezelf en de wereld
 - Mens en samenleving
 - Natuur en Techniek

TIJD: 10 minuten (exclusief leestijd)

Toon de voorkant van het boek *Tim de kleine boswachter* en lees de tekst op de achterzijde voor:
“Tim is gek op de bossen. Als het even kan klimt hij in bomen, springt hij in plassen en bouwt hij hutten. Dat is niet zo gek, want zijn vader is boswachter. Tim weet zoveel over de natuur, dat hij op een dag zelf een échte boswachter mag worden. In zijn elektrische skelter beleeft hij zo de leukste avonturen. Hij redt dieren, houdt het bos schoon en helpt mensen in gevaarlijke situaties. En hij maakt vrienden met een grappig meisje en een heel lief kauwtje (die hij Hansje noemt) ...”

Activeer de voorkennis van de leerlingen met de volgende vragen:

- “Wat denk je wat een boswachter doet?”
- “Waarom kun je een boswachter herkennen in het bos of de natuur?”
- “Wat moet een boswachter zoal kunnen en weten?”

Lees het hoofdstuk 'De geheime hut' (vanaf pagina 36).

Bespreek daarna:

- “Wie heeft er wel eens een eigen hut gebouwd? Waar was die hut? Wat voor materialen had je daarvoor gebruikt? Deed je dat alleen of samen?”
- “Waar zou jij graag je hut willen bouwen? In een boom of liever in een kuil zoals Tim? Zijn er nog andere ideeën?”
- “Wat kun je doen om te zorgen dat de hut niet opvalt als je een hut bouwt in de natuur?”

EXTRA

Bekijk met de leerlingen **dit filmpje** van de echte boswachter Tim, bekend van het programma Beestenbrigade bij Zappelin, op wiens verhalen het boek is gebaseerd.



Foto: voorbeelden van materialen

STAP 2: **Onderzoeken - Plek en materialen zoeken voor een hut**

TIJD: **15 minuten** (of langer wanneer daar tijd voor is)

Ga met de groep op pad om materialen te verzamelen. Lukt het om naar een bos te gaan: super! Maar een park of een groenstrook in de wijk kunnen ook prima.

Vertel: “Weer of geen weer, boswachters gaan altijd naar buiten ... Tijdens de wandeling zoeken we naar goede plekken voor een (geheime) hut. Zie je zo’n plek? Wijs hem aan zodat ik er een foto van kan maken. We gaan ook materialen verzamelen die we kunnen gebruiken om later in de klas een mini-hut mee te bouwen. Welke materialen zouden dat bijvoorbeeld kunnen zijn?” Takjes, bladeren, rietstengels et cetera. Sta open voor onverwachte inbreng van de leerlingen.

Doe het zoeken en verzamelen op een “groene” plek waar daar veilig de ruimte voor is. Geef iedere leerling een zakje. Materialen die in het zakje passen mogen mee. Laat de leerlingen wel even controleren of er geen insecten op zitten ... die mogen buiten blijven! Verzamel zelf ook mee.

Regent het? Laat het gevonden materiaal op school op kranten drogen.

TIP

Vraag tijdens de wandeling de leerlingen welke planten/bomen/dieren ze herkennen.

Print de foto’s van de gevonden locaties uit in kleur op A4 of A3. Bijvoorbeeld één foto per tweetal (er mogen dubbele zijn). Deze dienen als inspiratie bij de volgende stap en worden gebruikt bij de presentatie van de mini-hutten. Als printen niet mogelijk is kunnen de foto’s via het digibord getoond worden.

STAP 3: **Uitvoeren - Bouw samen een geheime mini-hut**

TIJD: **30 minuten**

Tip: Doe deze opdracht liefst een dag na het verzamelen van de materialen zodat de takjes, bladeren en dergelijke droog zijn.

Vertel: “Jullie gaan een geheime mini-hut bouwen met jullie gevonden materialen plus wat extra’s. Dat gaan jullie doen in tweetallen, net als Tim en Tippi in het boek. Bij samenwerken hoort overleg: bepaal samen hoe de hut gaat worden en help elkaar zo goed mogelijk.”

Bekijk met de leerlingen **dit filmpje** met tips over werken met het gevonden materiaal.

Geef de duo’s een stevig stuk karton als ondergrond om op te bouwen.

Ze gebruiken de materialen die ze buiten gevonden hebben in combinatie met de prikkers, ijsstokjes, eierdozen, klei et cetera. Leg hiervan wat bij elk tafelgroepje. Niet ieder groepje hoeft dezelfde materialen te hebben.

Houd eventueel wat materialen achter de hand om later hier en daar aan te vullen. Stimuleer de leerlingen tijdens het maken om zelf oplossingen te bedenken voor het verbinden van onderdelen. Daar hoort soms ook bij dat iets niet lukt.

Opruimen: Laat de leerlingen het overgebleven materiaal opruimen. Ze mogen hun mini-hut neerzetten op een daarvoor aangewezen plek. De foto dient als achtergrond van de mini-hut. Mochten de mini-hutten niet zo stevig zijn, maak dan een foto van het geheel.

EXTRA

Laat de leerlingen een mini-tekening of foto van zichzelf bij hun hut plaatsen.

STAP 4: **Evalueren - Samen kijken naar wat er gemaakt is**
TIJD: **5-10 minuten**

Bespreek het proces met de leerlingen: *“Welke nieuwe of bijzondere manieren hebben jullie ontdekt om een (mini)hut te bouwen? Wijs maar aan.”*

“Wie moesten er een oplossing voor een bouwprobleem vinden? Is dat gelukt? Hoe hebben jullie het opgelost?”

Bekijk de verschillende hutten en bespreek met de leerlingen: *“Zien jullie verschillen of overeenkomsten in welke materialen er gebruikt zijn?”* Wijs voorbeelden aan. *“Welke hutten zouden niet opvallen op de gekozen plek? Hoe zou je de hutten eventueel kunnen aanpassen om ze minder op te laten vallen?”*

Vraag aan enkele tweetallen: *“Wat zouden jullie gaan doen in de hut als die groot genoeg was?”*

Terug naar het boek en worden wat je wil: *“Tim wil worden wat zijn vader al is: boswachter. Is er in de klas ook iemand die boswachter wil worden?”* *“En weten jullie wat voor werk jullie ouders doen? Of welk beroep jullie opa of oma hebben of hadden?”*

“Wie wil later ook hetzelfde beroep gaan doen? Waarom wel of juist niet?”

TIP

Doe de hulpboswachter test die achter in het boek staat.

Les voor groep 5-6

BOEK: **Baas van de wereld**

AUTEUR: Pieter Koolwijk

ILLUSTRATOR: Elly Hees

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: baas van de wereld



Omschrijving van de les: In dit boek raken de jonge vrienden Ivo en Mila betrokken bij een groter plan om de wereld te redden. De man die beweert de baas van de wereld te zijn, ziet er wel wat anders uit dan je zou denken. Daarnaast heeft hij een verrassend vervoersmiddel: een vliegend winkelwagentje! In deze les gaan de leerlingen hun verbeelding gebruiken en bedenken ze hun eigen bijzondere voertuig dat er in eerste instantie als iets alledaags uitziet.

TIJD: 60 minuten

RUIMTE: Klaslokaal

MATERIAAL:

- Boek: Baas van de wereld
- Instructiefilmpje op www.kunstgebouw.nl/wordenwatjewil (zorg dat je zelf vooraf het filmpje bekeken hebt)
- Groot vel papier of lege pagina via digibord
- 1 Werkblad per leerling (zie bijlage)
- Potloden
- Karton in diverse vormen en maten (bijvoorbeeld pakketdozen, verpakkingen en eierdozen), snij dit alvast in handzame stukken
- Scharen (en eventueel een snijmat en mes om karton te snijden)
- IJzerdraad of chenilledraad/pijpenragers (met enkele tangetjes)
- Stokjes zoals bijvoorbeeld satéprikkers
- Lijm
- Gekleurd papier
- (Aluminium)folie
- Divers restmateriaal zoals plastic doppen, stukjes stof, knopen et cetera (vul naar eigen inzicht aan)

Deze les sluit aan bij:

- Kerndoelen Kunstzinnige oriëntatie
- Kerndoelen Oriëntatie op jezelf en de wereld
 - Mens en samenleving
 - Natuur en Techniek

STAP 1: Oriënteren – Waar gaat het boek over?

TIJD: 10 minuten

Lees met de leerlingen het eerste hoofdstuk van het boek *Baas van de wereld*. We leren Ivo en Mila kennen, wie die *baas van de wereld* is en waar dit boek over gaat.

TIP

Op de **website** van uitgeverij Lemniscaat is onder 'inkijkfragment' het eerste hoofdstuk van dit boek te vinden.

Bespreek:

"Is er iemand die het hele boek zelf al gelezen heeft? Zo ja: houd de rest van het verhaal nog even een verrassing voor de groep. We laten ons voor deze les door het eerste hoofdstuk inspireren. Op de voorkant van dit boek is Baas te zien met Ivo en Mila in een winkelwagentje."

- *"Wat is er bijzonder aan Baas?"*
- *"En wat is er zo bijzonder aan het winkelkarretje?"*
- *"Wat werd er nog meer verteld over dit karretje?"*

Vertel: *"Van een winkelkarretje verwacht je normaal niet dat je er mee weg kunt vliegen. Baas heeft dus een heel handig voertuig dat vermomd is als een heel gewoon, alledaags ding. Een zwerver met zo'n karretje is in een stad helemaal niet zo opvallend."*

Bespreek: *"Stel je eens voor dat jullie zelf een onopvallende 'baas van de wereld' zouden zijn met een missie om de wereld te redden. Welke onopvallende dingen zouden jullie kunnen bedenken die in een bijzonder handig voertuig kunnen veranderen? Ik schrijf er een paar op. Denken jullie mee zodat we de lijst nog wat langer kunnen maken?"* Start bijvoorbeeld met: skateboard, rugzak, voetbal en schrijf daarna nog minimaal drie suggesties uit de klas op (voor iedereen zichtbaar).

"Het winkelwagentje van Baas kan vliegen. Dat is superhandig natuurlijk! Wat zijn nog andere voertuigen die ons op ideeën kunnen brengen over hoe je ergens bijvoorbeeld juist snel of ongezien heen wil komen?" Start weer met drie voorbeeldideeën en laat deze aanvullen door de groep. Bijvoorbeeld: metro (die onder de grond rijdt), vlieger (die stil maar snel met de wind mee gaat), speedboat of jetski (snel en wendbaar over het water).

TIP

Bekijk ter inspiratie werk van kunstenaars die kunstwerken hebben gemaakt die bijzondere manieren van vervoer verbeelden. Zoals bijvoorbeeld **Panamarenko**. Of wellicht ken je zelf of een leerling nog voorbeelden uit de populaire cultuur zoals films, games of stripverhalen? Zoals James Bond of Inspector Gadget.

STAP 2: Onderzoeken – Welke eigenschappen moet je voertuig krijgen?

TIJD: 10 minuten

Deel de werkbladen uit en zorg dat elke leerling een potlood heeft.

Leg uit: “Net als de schrijver van dit boek gaan jullie nu ook iets bedenken wat nog niet bestaat. Want stel je voor dat jij een undercover ‘baas van de wereld’ bent ... Wat voor handig vervoersmiddel zou je dan ontwerpen dat je kan helpen bij jouw belangrijke missie om de wereld te verbeteren?”

Laat de leerlingen eerst een voorwerp of ding uit de lijst kiezen die bij stap 1 gemaakt is. Daar maken ze op het vel een tekening van zoals het voorwerp er normaal uitziet.

Op dit werkblad verzamelen ze vervolgens ideeën om van hun alledaagse ding een bijzonder voertuig te maken.

STAP 3: Uitvoeren – Maak een 3D-model van het voertuig

TIJD: 30 minuten

Maak een materialentafel en zorg dat lijm en scharen al aan de leerlingen zijn uitgedeeld. Houd eventueel wat extra materiaal achter de hand om later aan te vullen.

Vertel: “Jullie hebben nu zoveel mogelijk over je idee op papier gezet. Om de ideeën nog duidelijker te maken gaan jullie met verschillende materialen een model maken. Het model wordt kleiner dan het voertuig in het echt zou zijn. Maak het wel groot genoeg zodat je alle bijzonderheden van jouw uitvinding goed kunt zien.”

Bekijk met de leerlingen **dit filmpje** met tips over werken met karton en diverse materialen en het maken van een model waarmee hun idee zichtbaar wordt.

Leg uit: “Kom om de beurt met maximaal 4 personen bij de materialentafel. Pak niet meer dan je nodig hebt om te kunnen starten. Je kunt later nog meer halen.”

Leerlingen die moeten wachten kunnen alvast bedenken wat ze nodig hebben en eventueel nog een schets maken op hun werkblad wanneer ze dat nog niet gedaan hebben.

Je kunt er ook voor kiezen een deel van de materialen alvast per tafelgroep te verdelen.

Loop rond tijdens het werken. Stimuleer de leerlingen om dingen uit te proberen en zo tot oplossingen te komen. Laat ze af en toe terugkijken naar hun oorspronkelijke idee zodat ze doelgericht werken. Geef wel de mogelijkheid daarvan af te wijken wanneer ze al makende op een nieuw idee komen en de keuze daarvoor kunnen verantwoorden. Leerlingen maken ieder hun eigen model maar kunnen elkaar natuurlijk helpen.

“Baas zag eruit als zwerver ... hoe zou jij je vermommen?” Laat iedere leerling een mini-tekening of foto van zichzelf bij het voertuig plaatsen.

STAP 4: **Evalueren – Bespreek de gemaakte voertuigen**

TIJD: **5-10 minuten**

Kies drie of meer zeer van elkaar verschillende werkstukken om klassikaal te bekijken.

Bespreek:

- *“Hoe denken jullie dat dit voertuig beweegt? Waaraan zie je dat?”* Geef aan dat genoemde ideeën af mogen wijken van wat de bedenker zelf had verzonnen.
 - *“En bij wat voor soort missie om de wereld te verbeteren denken jullie dat dit een handig hulpmiddel kunnen zijn? En hoe dan?”* Tot slot kan de maker zijn of haar idee eventueel nog toelichten.
 - *“Wie van jullie zou er de baas van de wereld willen zijn? Waarom wel of niet?”*
 - *“Kunnen kinderen de wereld veranderen? Waarom wel/niet? Kennen jullie voorbeelden?”* Als het stil blijft kun je een paar namen noemen die ze wellicht kennen: Anne Frank, Malala, Greta Thunberg, Boyan Slat. Voor meer inspiratie kun je **hier** kijken.
- “Wat zou jij willen veranderen aan de wereld?”*

TIP

Wanneer je dit boek verder gaat lezen met de klas kun je op **de website** van de uitgever nog extra lesideeën vinden om na afloop te doen met de groep.

KIES EEN VOORWERP

TEKEN HOE HET ER NORMAAL UITZIET

Hoeveel personen kunnen er in/op je voertuig?

Wat neem je verder nog mee en moet er in/op je voertuig passen?

Wat moet je doen om jouw voorwerp te laten veranderen in een bijzonder voertuig wanneer dat nodig is?

Met welke missie zou jij aan de slag gaan als baas van de wereld?

Hoe kan jouw speciale voertuig daarbij helpen?

KIES OP WELKE MANIER JE VOERTUIG ZICH VERPLAATST

Wat maakt jouw voertuig verder zo speciaal en handig?

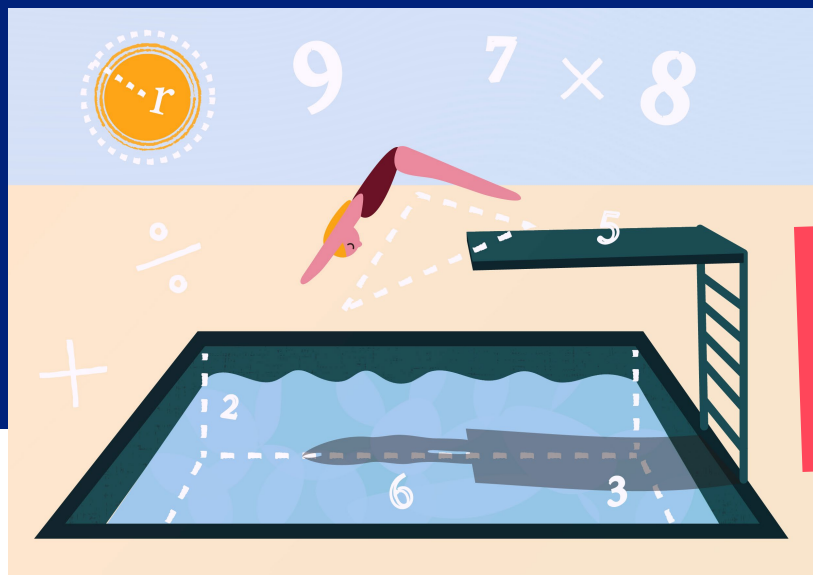
IDEE VOOR EEN BIJZONDER HANDIG VOERTUIG

SCHETS HET BESTAANDE VOERTUIG
WAARAAN JE DAARBIJ DENKT

Extra ideeën!

WERKBLAD: ideeën verzamelen

SCHETS IN ÉÉN OF MEER TEKENINGEN HOE JE VOERTUIG ERUIT ZIET



Les voor groep 7-8

BOEK: **Rekenen voor je leven**

AUTEUR: Edward van de Vendel & Ionica Smeets

ILLUSTRATOR: Floor de Goede

BEROEP CENTRAAL IN DEZE LES: leraar

Omschrijving les: Leren rekenen met vragen die belangrijk zijn in het echte leven in plaats van leren met een saai rekenboek: die uitdaging gaat groep zeven van de Rover Hoepsika-school in dit boek aan met hun juf en meester. De vragen worden bedacht door de leerlingen en zijn uit hun leven gegrepen. In het boek worden de vragen beantwoord in de vorm van een beeldverhaal. In deze les wordt daar nog een dimensie aan toegevoegd. De leerlingen maken in kleine groepjes een korte video waarin zij een rekenprobleem, en de oplossing, tot leven laten komen.

TIJD: 60 - 75 minuten (kan over twee dagen verdeeld worden)

RUIMTE: Klaslokaal, eventueel extra ruimte om in te filmen

MATERIAAL:

- Boek: Rekenen voor je leven
- Instructiefilmpje op www.kunstgebouw.nl/wordenwatjewil (zorg dat je zelf vooraf het filmpje bekeken hebt)
- Kladblaadjes en potloden
- Papier en schrijf- en tekenmateriaal voor het maken van aantekeningen en eventueel een storyboard bij stap 2.
- Per 3 of 4 leerlingen een camera (kan van mobiele telefoon of tablet zijn). Bij minder camera's, groepjes na elkaar in plaats van gelijktijdig laten werken.
- Attributen: Inventariseer welke materialen er op school beschikbaar zijn en gebruikt mogen worden. Zowel kant-en-klare spullen (zoals bijvoorbeeld extra 'acteur' in de vorm van knuffels of poppetjes, verkleedkleden en bouwmaterialen), als eenvoudige materialen waarmee ze zelf attributen mogen maken (denk aan karton, gekleurd papier, stokjes enzovoorts).

Deze les sluit aan bij:

- Kerndoelen Kunstzinnige oriëntatie
- Kerndoelen Oriëntatie op jezelf en de wereld
 - Mens en samenleving
 - Natuur en Techniek
- Kerndoelen Rekenen/wiskunde

STAP 1: Oriënteren – Waar gaat het boek over? En wat wordt de opdracht?
TIJD: 10 minuten

Lees en bekijk met de leerlingen de eerste hoofdstukken van het boek *Rekenen voor je leven* (tot pagina 23 en eventueel meer wanneer mogelijk).

Samenvatting: Groep zeven van de Rover Hoepsika-school komt in opstand tegen hun saaie rekenboek. De klas sluit een contract met hun juf en meester: dit jaar gaan ze rekenen met vragen die belangrijk zijn voor hun leven. Iedereen één vraag. Elke week één vraag. Die nieuwe rekenlessen zullen alles veranderen.

Besprek: “Wat vinden jullie van onze rekenlessen? En wat vinden jullie van de rekenlessen in het boek *Rekenen voor je leven*? Zouden jullie met zulke rekenlessen meer of minder leren? Klinkt het makkelijker of moeilijker? Zijn er nog andere voor- of nadelen te bedenken? Zijn er al direct levens-rekenvragen die bij jullie opkomen?” Vertel ook eventueel zelf wat je van de rekenlessen bij jullie op school vindt en of (en hoe) het eventueel verschilt van hoe je zelf vroeger rekenles kreeg.

Maak een lijst: Het thema van de Kinderboekenweek is: *Worden wat je wil*. Weten de leerlingen al wat ze later willen worden? Maak samen met de leerlingen een lijst met uiteenlopende beroepen. Laat elke leerling eventueel eerst drie heel verschillende beroepen noteren op een kladblaadje en maak daarna samen een lijst op het bord of een groot vel. Lukt het om twintig beroepen te verzamelen?

Besprek: “Bij welke van deze beroepen is rekenen een belangrijk onderdeel? Waarom? Wat voor rekenproblemen zouden dat zijn? Zijn er beroepen waarbij je nooit hoeft te rekenen? Welke zijn dat? Weet je het zeker? Of zijn er misschien toch situaties voor te stellen waarbij gerekend wordt?”

Leg uit: De leerlingen krijgen in deze les de opdracht om op een levendige manier een rekenprobleem uit te beelden, inclusief de oplossing. In het boek worden hier striptekeningen voor gebruikt. De leerlingen gaan een stapje verder: zij verbeelden een rekenprobleem passend bij een bepaald beroep in een videofilmje. Ze mogen kiezen of ze zelf de acteurs zijn in het filmje of dat ze werken met bijvoorbeeld knuffels of legopoppetjes. Ook denken ze na over het decor en eventuele attributen om het rekenprobleem goed en boeiend uit te beelden.

TIP

Geen camera's voorhanden? Dan kun je er ook voor kiezen om de leerlingen hun verhaal over een rekenprobleem voor de klas te laten opvoeren. Bijvoorbeeld in een toneelstukje of met een soort poppenkast.

STAP 2: **Onderzoeken - Kies een rekenprobleem. Hoe breng je dat boeiend in beeld?**

TIJD: **20 minuten**

Verdeel de klas in groepjes van 3 of 4 personen die gaan samenwerken. Schrijf de onderstaande deelopdrachten als leidraad op het bord. Zorg dat elk groepje papier heeft om tijdens de deelopdrachten keuzes op vast te leggen en aantekeningen te maken.

1. Onderwerp kiezen

Ieder groepje kiest in overleg een beroep en bedenkt er een passend rekenprobleem bij. Lukt het om het rekenprobleem te laten aansluiten bij rekenstof die past bij een groep 7 of 8? Stimuleer dit en geef aan dat de filmpjes bedoeld zijn voor kinderen van hun eigen leeftijd. Ze geven uitleg over hoe het rekenprobleem wordt aangepakt en opgelost.

TIP

Laat maximaal twee groepjes hetzelfde beroep kiezen en liefst elk een ander bijpassend rekenprobleem. Laat het bijvoorbeeld aankruisen op de lijst uit stap 1. Zo ontstaat er een breed en gevarieerd aanbod van filmpjes per klas.

2. Verhaal bedenken

Ieder groepje bedenkt en noteert hoe ze het rekenprobleem gaan uitbeelden in het filmpje. Wat wordt er verteld? Wat brengen ze in beeld? Eventueel kunnen ze dit als een soort stripverhaal schetsen in een storyboard. Hoe en waarmee brengen ze het in beeld? Leerlingen kunnen zelf in het filmpje acteren maar het verhaal kan ook met gemaakte objecten of attributen worden uitgebeeld.

Opmerking: Als de leerlingen zelf kunnen monteren en de mogelijkheid daartoe hebben op school, dan mogen ze werken met meerdere opnames. Is dat niet het geval, geef de leerlingen dan de opdracht om het hele verhaal in één take op te nemen.

Leg uit: Door iets spannends of grappigs te laten gebeuren zorgen ze dat het filmpje boeiend is voor de kijker. Ze kunnen ook kiezen voor een verrassende opening of een onverwachte wending in het filmpje. De vormgeving of aankleding van het geheel kunnen ook zorgen dat de aandacht van de kijker wordt vastgehouden. Uiteindelijk blijft het doel wel om via het filmpje uit te leggen hoe het rekenprobleem wordt aangepakt en opgelost.

TIP

De leerlingen kunnen er ook een stop-motion filmpje van maken. Handig is dan wel dat ze al wat ervaring hiermee hebben.

3. Rollen verdelen en benodigdheden noteren

Binnen ieder groepje worden de rollen verdeeld. Wie bedient de camera? Wie is acteur? Wie maakt of maken het decor? Wie regelt de attributen? Is er een vertelstem nodig?

Geef aan welke materialen er beschikbaar zijn en wat ze kunnen gebruiken: zowel kant-en-klaar als eenvoudige materialen waarmee ze zelf attributen mogen maken.

Loop rond en geef de groepjes advies wanneer ze er niet zelfstandig uitkomen of nog te weinig keuzes hebben gemaakt of vastgelegd per deelopdracht.

Stimuleer om creatieve oplossingen te zoeken voor bijvoorbeeld decor of attributen die nodig zijn om duidelijk te maken om welk beroep het gaat en om het rekenprobleem zichtbaar te maken.

TIP

Eventueel kunnen leerlingen ook van thuis attributen meenemen.

Is een groepje klaar? Laat ze kort vertellen wat ze hebben bedacht en wat ze hiervoor nodig denken te hebben. Ben je akkoord? Dan zijn ze klaar voor de volgende stap. Stuur zo nodig bij wanneer de uitleg van het rekenprobleem niet klopt of onduidelijk blijft.

STAP 3: Uitvoeren – Maak een filmpje van een rekenprobleem

TIJD: 30 minuten

Bekijk zodra de eerste groepjes leerlingen klaar zijn met stap 2 alvast gezamenlijk **dit filmpje** met tips over het maken van een filmpje.

De groepjes die volledig klaar zijn met stap 2 gaan aan de slag! De leerlingen zoeken zelfstandig de benodigde materialen bij elkaar. Wat niet voorhanden is, maken ze zelf of bootsen ze na. Geef aan dat ook in deze fase de leerlingen binnen het groepje goed met elkaar dienen te blijven overleggen.

Geef ieder groepje een eigen plekje om te oefenen en het filmpje op te nemen. Laat de leerlingen na de opname hun filmpje terugkijken. Staat alles erop? Top! Is het nodig om iets opnieuw op te nemen of aan te passen? Geef daar de mogelijkheid toe. Eventueel kunnen ze het filmpje monteren of editten wanneer ze daar bekend mee zijn.

TIP

Bij gebrek aan middelen of ruimte kun je ervoor kiezen groepjes na elkaar aan deze stap te laten werken en bijvoorbeeld de mogelijkheid tot aanpassen verschuiven naar een later moment of laten vervallen.

STAP 4: **Evalueren – Bespreek de filmpjes**

TIJD: **10 minuten**

Zorg dat de filmpjes gezamenlijk op het digibord bekeken kunnen worden.

Bekijk de verschillende filmpjes. Laat de leerlingen elkaar tips en tops geven en ga nog even in op het rekenprobleem en het beroep dat ze gekozen hebben.

“Wat hebben jullie zelf geleerd tijdens het maken van de video? Iets over het rekenprobleem? Iets over het beroep wat jullie groepje koos? Iets over het maken van een video? Zijn er misschien ook al nieuwe rekenvragen door ontstaan?”

Ga tot slot nog even in op het beroep waar het allemaal mee begon: leraar. *“Wat vinden jullie ervan om op deze manier rekenen te leren? Wanneer vinden jullie een les een goede les? Zijn er andere lessen die jullie anders zouden willen aanpakken? Hoe? Wie wil zelf later graag leraar worden? Waarom? Waarom niet?”*